

Matuzova I.G. Results of the implementation of the organizational and pedagogical conditions of environmental education improvement of seniors in the process of profiled education

The necessity of the formation of the environmental education of the individual of the senior as a future professional is substantiated. The complex of the organizational and pedagogical conditions of environmental education improvement of seniors in the process of profiled education is considered. The criteria and indicators of formation of the environmental education of the individual are set. The effectiveness of the proposed complex of educational conditions of the formation of environmental education of seniors in the process of profiled education.

Key words: environmental education, education profile, organizational and pedagogical conditions, criteria and indicators of formation of the environmental education.

Стаття надійшла до редакції 09.04.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 373.034

Мен Фенцзюань

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Сучасне суспільство висуває нові вимоги до формування особистості, готової до вирішення поставлених перед нею проблем з позиції особистісно-творчої причетності. Інформаційне суспільство рухається шляхом розвитку творчого мислення людини. Творча людина може успішно адаптуватися в суспільстві, протистояти негативним обставинам, знаходити позитивні виходи зі складних життєвих ситуацій, вона здатна до самореалізації своїх можливостей, саморозвитку.

Але суспільна потреба у вихованні людини, яка творчо мислить, не знаходить повного відображення у шкільній практиці. Тому виховання творчої особистості, людини з творчим мисленням має особливу актуальність і є одним із головних завдань системи освіти.

Мета статті – дослідити питання та розглянути закономірності процесу творчого мислення у науковій літературі.

Завдання сучасної української освіти полягає, насамперед, у формуванні особистості з гнучким розумом, із швидкою реакцією на все нове, з повноцінними, розвинутими потребами подальшого пізнання та самостійної дії, з добрими орієнтувальними навичками й творчими здібностями.

Проте концепції, які розроблені вченими, недостатньо забезпечують творчий розвиток школярів, оскільки охоплюють лише окремі й різнопланові компоненти творчого мислення та творчої діяльності.

Процес творчого мислення приваблює дослідників і вчених. Загальні соціальні потреби формування творчого мислення зумовили досить широкий діапазон розгляду цієї проблеми у педагогічних, психологічних і філософських дослідженнях.

Так, різні філософські аспекти даної проблеми знайшли відображення у працях вчених-філософів (С. Б. Кримський, М. В. Ричік, О. В. Славін та інші), де розглядалися питання внеску творчого мислення у формування абстрактних знань, теоретичних понять та елементів цілісного наукового світогляду, взаємодії наочно-образних і понятійних розумових процесів.

Значний інтерес для обґрунтування теоретичних основ формування творчого мислення становлять дані психології. Зокрема, у працях Б. Г. Ананьєва, Б. М. Велічковського, Л. С. Виготського, П. Я. Гальперіна, В. А. Ганзена, А. О. Гостева, К. К. Григоряна, Л. Л. Гурової, Є. М. Кабанової-Меллер, Г. С. Костюка, Є. П. Крупніка, Є. В. Ксенчука, А. М. Леонтєва, Г. І. Лернера, С. Л. Рубінштейна, Н. Г. Салміної, І. С. Якиманської та інших розкриті психологічні закономірності процесу творчого мислення, формування перцептивних дій та побудови образних уявлень. Психофізіологічні механізми творчого мислення досліджуються в працях Н. П. Бехтеревої, О. К. Болотової, Г. О. Вартапяна, Б. М. Велічковського, Л. А. Венгера, Н. Д. Завалової, Т. В. Тартинової та інших вчених.

Досить широко в психолого-педагогічній літературі висвітлено змістовну та процесуальну сторони розвитку художнього компоненту творчого мислення засобами образотворчого мистецтва та музики (С. Ю. Дітькова, А. Д. Ісмаїлов, Б. Н. Кандалов, І. Я. Каплунович, Н. В. Катава, А. Д. Малахова, В. Є. Нестеренко, Т. Ф. Олійник, Н. В. Фунтікова, Г. П. Шевченко, Л. П. Яковенко).

Мислення відноситься до одного з найскладніших психічних процесів, які є предметом дослідження ряду наук – від філософії і логіки до психології та медицини. Складність у тому що предметом дослідження можуть бути не тільки самі психічні процеси, і не стільки вони, а також кінцеві результати, продукти мислення, представлені у вигляді деяких генеральних сукупностей на рівні як окремої людини, так і груп і співтовариств у цілому. Мислення - не тільки відображення і пізнання дійсності, а й її продукт, результат розвитку суспільства в цілому, його рівень розвитку. Актуальність цієї проблеми можна розглядати і з позиції вікової педагогіки, зокрема, з позицій педагогіки молодшого шкільного віку. По цілому ряду психологічних показників оптимальним для початку педагогічного керівництва формуванням творчого мислення може бути визнаний молодший шкільний вік.

Саме для молодшого шкільного віку навчальна діяльність стає провідною. У її рамках дитина засвоює основи теоретичної свідомості і мислення. У процесі такого засвоєння у молодшого школяра виникають головні психологічні новоутворення – змістовна рефлексія, аналіз і планування, які визначають суттєві якісні зміни як пізнавальних процесів дитини, так і всієї його особистісної сфери.

Молодший шкільний вік – перша сходинка послідовного формування творчого мислення при належно організованому процесі музичного виховання дітей. Саме в молодшому шкільному віці дитина бере з довкілля в багато разів більше для розвитку свого розуму, почуттів, волі, характеру, ніж в подальші життєві періоди.

Розвиток творчого мислення у дітей молодшого шкільного віку, є однією з актуальних педагогічних проблем, що передбачає її широке і всебічне осмислення, а також диктує необхідність детального вивчення питання про можливість реалізації основних концептуальних положень на рівні змісту та організації виховного процесу.

З метою уточнення основного напрямку в формуванні творчого мислення молодших школярів слід виокремити профільну для нашого дослідження складову - творчість.

Б. В. Асаф'єв відмічав, що людина, яка випробувала радість творчості навіть в самому мінімальному ступені, поглиблює свій життєвий досвід і стає іншим за психологічним складом [1, с.98].

Саме творчість формується в процесі музичної діяльності. Цей вид діяльності задовольняє одну з найважливіших потреб дитини - самовираження. Цінність творчості полягає не тільки в результативній стороні, але в самому процесі творчості. Дитяча музична творчість припускає наявність музичних здібностей, знань і умінь. Найважливішу роль в цьому процесі мають уява та інтуїція. Як відомо, в процесі музичної діяльності активно бере участь і творче мислення. Особливості та можливості творчості дітей досліджували психологи, мистецтвознавці, педагоги (Б. М. Теплов, Л. С. Виготський, А. В. Запорожець, Б. В. Асаф'єв, Н. А. Ветлугіна, В. В. Медушевський, Є. В. Назайкінський, А. В. Ражніков, ін.) Н. А. Ветлугіна обґрунтувала ідею взаємозв'язку, взаємозалежності навчання і творчості дітей, теоретично і експериментально довівши, що ці процеси не протистоять, а тісно пов'язані один з одним. В творчих діях дитина емоційно, безпосередньо застосовує все те, що засвоїла у процесі навчання [2, с.54].

Творчість дітей виникає на основі оволодіння певними вміннями і навичками в результаті навчання. Організація освітнього процесу розвитку творчого мислення молодших школярів на хороших заняттях є одним з провідних ланок системи, яка формує цілісне уявлення про мистецтво. Саме у процесі хорового навчання формується мислення, що дозволяє виробляти і розвивати рефлексивно-творчі, презентаційно-творчі вміння, в основі яких проявляється сутність творчого мислення. Творче мислення сприяє формуванню узагальнюючих динамічних

уявлень про навколишній світ та його соціальні цінності, емоційного відношення до явищ дійсності, їхньої етичної та естетичної оцінки. Воно складає суттєву особливість внутрішнього світу людини та характеризує його суб'єктивність. У його становленні, проявах і функціонуванні найбільш яскраво виявляється неповторна індивідуальність кожної особистості.

Таким чином, проблема формування творчого мислення молодших школярів у процесі навчання належить до першочергових у сфері наукових досліджень. Педагоги-практики акцентують увагу на важливості хорового співу як активного засобу музичного морально-естетичного виховання, вважаючи, що участь у вокально-хоровому виконавстві значним чином розвиває як гуманні почуття дітей, так і творче мислення.

З огляду на вищесказане, перспективою подальших досліджень є вивчення та акцентування уваги на важливості хорового співу як активного засобу музичного морально-естетичного виховання, вважаючи, що участь у вокально-хоровому виконавстві значним чином розвиває як гуманні почуття дітей, так і творче мислення.

Список використаної літератури

- 1. Асаф'єв Б. В.** Организация преподавания музыки в общеобразовательной школе / Б. А. Асаф'єв // Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании. – Изд.2. – Л., 1973. – 144с.
- 2. Ветлугина Н. А.** Теория и методика музыкального воспитания в детском саду: учебник для учащихся пед. уч-щ по спец. «Дошкольное воспитание» / Н. А. Ветлугина, А. В. Кенеман. – М. : Просвещение. 1983. – 255с.
- 3. Богоявленская Д. Б.** Исследование проблем психологии творчества / Д. Б. Богоявленская. – М.: Наука, 1983.-336с.

Мен Фенцзюань Теоретичні основи формування творчого мислення молодших школярів у процесі навчання

В статті висвітлюються питання та розглядаються закономірності процесу творчого мислення, яке відноситься до одного з найскладніших психічних процесів. Мислення розглядається в науковій літературі та є предметом дослідження ряду наук - від філософії і логіки до психології та медицини. Мислення не тільки відображення і пізнання дійсності, а й її продукт, результат розвитку суспільства в цілому, його рівень розвитку. Розглядається розвиток творчого мислення у дітей молодшого шкільного віку, де є однією з актуальних педагогічних проблем, що передбачає її широке і всебічне осмислення, а також диктує необхідність детального вивчення питання про можливість реалізації основних концептуальних положень на рівні змісту та організації виховного процесу.

Ключові слова: мислення, творче мислення, творчість, хорове навчання, вміння, навички.

Мен Фенцзюань Теоретические основы формирования творческого мышления младших школьников в процессе обучения

В статье освещаются вопросы и рассматриваются закономерности процесса творческого мышления, которое относится к одному из самых сложных психических процессов. Мышление рассматривается в научной литературе и является предметом исследования ряда наук - от философии и логики к психологии и медицины. Мышление не только отражение и познание действительности, а его продукт, результат развития общества в целом, его уровень развития. Рассматривается, в статье, развитие творческого мышления у детей младшего школьного возраста, где является одной из актуальных педагогических проблем, что предполагает его широкое и всестороннее осмысление, а также диктует необходимость детального изучения вопроса о возможности реализации основных концептуальных положений на уровне содержания и организации воспитательного процесса.

Ключевые слова: мышление, творческое мышление, творчество, хоровое обучение, умения, навыки.

Maine Fentszyuan Theoretical Fundamentals of creative thinking generating Jr.schoolchildren in the process of learning

The article highlights issues and examines laws governing the process of creative thinking, which refers to one of the most complex mental processes. Thinking is considered in the scientific literature and is the subject of a number of sciences - from philosophy and logic to psychology and medicine. Thinking is not only a reflection of reality and knowledge, and its product, the result of development of society as a whole, its level of development. Considered in the article, the development of creative thinking in children of primary school age, which is one of the most pressing educational problems, which suggests its broad and comprehensive understanding, and requires a detailed study of the possible realization of the basic concepts of the level of content and organization of educational process .

Key words: thinking, creativethinking, creativity,choral training, skills.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р